

առթիւները, որոնք գրուած են ռուսերէն եւ կը զբաղին Հայ պատմութեան եւ մասնաւորութեան ամենակարեւոր հարցերով: Անուշտ մասնաւորապէս ռուսաց յայտ կ'իյնայ Հայթայի եւ առ այս գիւրութիւն:

Առջեւ ունիմ Poehlmann-եան "Երոզութիւնը կրթելու մեթոդին" հետեւողութեամբ պատրաստուած ձեռնարկութիւն մը — Ռուսերէն գիւրութիւն, որ նոր լոյս կը տեսնէ:

Յարկներու ընթացքի մէջ յիշողութեան օրինաց մանր զննութեամբ յաջողած է Պէտրական յերեւան հասնել լեզու սորվելու գիւրագոյն եղանակ մը, որ իւր աւանդման կերպովն եւ յօրինուածութեամբն ոչ միայն չի յօգնեցներ ռուսաւորին միայն ու յիշողութիւնը, այլ եւ կը բաղդարացնէ ռուսաց եւ կը խրախուսէ աւելի եռանդեամբ յարասեւելու նոյնին մէջ:

Այս առաւելութիւնը, որչափ ծանօթ է մեզի փորձով, առանձնապառօկ է միշտ Poehlmann-եան մեթոդին, որուն շնորհիւ այնպէս սիրուած է եւ ունի այժմ Եւրոպայի մէջ լեզուներ սորվեցնելու համար մասնաւոր հաստատութիւններ, եւ ինքնուսոյց դասագիրքեր գաղղիներէն, Անգղիներէն, Իտալներէն, Սպանիներէն եւն համար:

Ինքնուսոյց դասագրքիս առաւելութեանց իմէ փորձով հասու չըլլայիք, պիտի կասկածէիք այն անթիւ վկայութեանց վրայ, որոնք աճէ լեզուն արուած՝ կը գրուած են միայն ձեռնարկութեան բացարձակ առաւելութիւնները (հմտ. Յայտարարութիւնը¹):

Ով որ կը բազմայ ծանօթանալ ռուսերէնի, այնպիսոյն կը յանձնենք չեմօպէս որ իւր առաջին փորձն ընէ այս մեթոդի վրայէն:

ՓՈՐՈՐՈՐ

ՏՕՔԵՐՈՐ Մ. ՎԱՅԷ — Մի փոքրիկ ծաղկեփունջ գնրմանակա՛ն բանաստեղծութիւնէ — Ինչպիսիք ըստստեղծութիւններ: Վերնա, Միքի, Տպ. Ե. 67:

Գրութիւնը ներքին ճակատը կը զարդարէ նուիրման ձեւը՝ "Առ նորին մեծութիւն, շնորհալոյ իշխանօհի" Գ. Արդիւթեան-Երկայնաբազուկ, որուն կը յաջորդէ փոքրիկ

յառաջարան մը, որով կը բացատրէ թարգմանիչն իր համետ նպատակը՝ "Ծանօթացնել Հայ ժողովրդին գերման արգի բանաստեղծներու գործերէն մի քանիներու թարգմանութեամբ", զոր վերջին տասնեակ տարիներու ընթացքին մէջ ի գլուխ հանած է:

Մ. ՎԱՅԷ կը ներկայացնէ իր այս գրքովը "Երազիփունջ" անուան առկ, յորում մէն մի բանաստեղծութիւն՝ իր ծաղկի ուրոյն գունովը՝ համընթանայ այդ փունջի համագրութիւնը ըստ կարի հրապարակ ընելու:

Ինչպէս արգէն ճակատը ցոյց կու տայ՝ գրքովս երկու անկախ մասերու բաժնուած է. բանաստեղծութիւնները թարգմանածոյ (1—51) եւ ինքնագիր (55—67), Ա. Մարին մէջ առանձինն ուղարկութեան արժանի հասուածներ են. Die Legende vom Hufeisen (Goethe, էջ 16), Der Graf von Habsburg (Schiller, 20), Frauenwürde (Schiller, 26), Abend (Schiller, 29), Der Ring des Polykrates (Schiller, 36), Die junge Mutter (Julius Sturm, 50): — Ասոնք իրենց ընագիրներուն հետ ուղիղ եւ անսայթաք կ'ընթանան, ինչպէս քանի որ հասուածներուն համեմատութիւնը ցոյց առաւ, որչափ որ ալ անոնց պակի տեղ տեղ ընագրին յատուկ բացատրութեան ներութիւնը: Միւս կողմանէ գնահատող աչք պիտի նկատէ ընթերցողը հայերէն լեզուի տնպանդէ պարզութիւնը, որ գործին ամբողջութեան կը ցոլանայ, որչափ որ ալ յանգով գրելու արուեստը տակաւին շատ բաղձալի կէտեր թողու: — Ինչ որ գիտեցիք թարգմանածոյ հասուածներուն համար, նոյնը կ'ըսենք ինքնագիրներու համար ալ. ասոնց կարգին մէջ հանդիպով պիտի կարդացունի մանաւանդ հետգանբը. Վէշտ (57), Առ իշխան Սեւան (59), Բնութիւն (61) եւ Առ Օլեֆ (63):

Ասոցմէ զատ գիտելու կէտ մըն ալ է ստուգարարութիւնը: Մ. ՎԱՅԷ, որչափ կը տեսնուի, այս մասին որոշ ուղղութեամբ մը չէ զեկալարուած:

Անթիւններ ձեռք մը իմէ ինչու արգէն հայերէնի յատուկ կիտարութեան նշաններ ի սպառ արաւաքուելով հայերէն գրքէ մը անոնց փոխարէն կը գործածուին եւրոպականները:

Հ. Գ. ՄԱՐԿԵԼԻԱՆ

¹ Մեթոդին յօրինուածութեան աւելի մեծուստ ծանօթանալու համար կը յանձնենք նպիւ Գայտարարութիւնը (Prospekt A.), զոր աճէ ինչպէս կրնայ ստանալ առանց վաճառքի հետեւեալ հասցեով. Poehlmanns Sprach-Institut.

Berlin W.
Wittenbergplatz 1.